

SČÍTÁNÍ LIDU 2

V jednom ze svých vyprávění jsem vám připomenula Sčítací listy pro naši obec z roku 1857, a protože letošní Sčítání obyvatel stále ještě pokračuje, myslím, že je aktuální, zmínit se teď i o těch dalších, nám dostupných, Sčítacích listech, tedy z roku 1869, 1880, 1890 a 1900. Vybrala jsem z nich pro vás zase jen několik zajímavostí.

Sčítání v roce 1869

V roce 1869 byl přijat zákon, podle kterého bylo na začátku roku 1870 provedeno první moderní sčítání lidu ke dni 31.12.1869. Bylo stanoveno, že sčítat se bude dále po deseti letech vždy k poslednímu prosinci roku končícího nulou. Sčítání začíná postupně plnit funkci hospodářské statistiky.

Zapisovaná byla i zvířata pro užitek chovaná.

Ze sčítacích archů se pak např. dozvíme, že:

v Otíně:

- v čp. 6 bydlel obchodník, David Břešaň, žid,
- v obci byli věřící převážně římskokatolického vyznání, ale hlásili se tu ke své víře i evangelíci–helvéti (část naší historie patřící evangelickým rodinám je velmi zajímavá a určitě bude tématem některého z mých dalších vyprávění. Víte, že jenom v Otíně se v roce 1782 přihlásilo k evangelické víře 82 poddaných?).

v Pohorílkách:

- ve dvoře (čp.1) bydlel knížecí hajný Motyčka s manželkou Františkou a čtyřmi syny,
- v čp. 10 zase hostinský Vrška s manželkou a schovankou,
- také u Doležalů měli schovanku z Brna a vdovec truhlář Horký pak chráněnce,
- v některých rodinách vychovávali i tzv. nalezeňátka (i k tomuto tématu se ještě někdy vrátím),

v Geršově:

- Geršov je již sčítán samostatně jako osada, ale v rámci Měřína – čp.195 až čp. 206
- se ve čtyřech chalupách hlásí k evangelické víře – 23 osob, celkem je v obci 12 domů a 64 obyvatel.

Sčítání v roce 1880

Postupně se rozšiřoval rozsah požadovaných údajů. Hlavním účelem bylo sice stále zjištění počtu přítomného obyvatelstva, ale do sčítacích archů přibývaly i další kolonky. V roce 1880 poprvé přibyla kolonka řeč obcovací. Prostřednictvím té se nepřímo zjišťovala národnostní struktura

regionů, protože na poměr národností byly vázány další právní předpisy.

Ze sčítání se daly také vyčíst směry migrací.

Ze sčítacích archů se tak např. dozvíme, že:

- všichni zde měli v té době československý jazyk v obcování, jiný tu zapsán nebyl,

v Otíně:

*- v obci bylo **25 domů a 185 obyvatel,***

- jeden synek (z čp. 5) byl v tom čase na vojně – 7. dělostřelecký pluk,

- v čp. 20 bydlel mistr kovářský s učedníkem, v čp. 9 mistr stolařský

- v čp. 2 a čp. 14 tovaryši tkalci, v čp. 9 tovaryš krejčovský, v čp. 11 tovaryš zámečník, v čp. 15 tovaryš zedník a tovaryš obuvník

- čp. 19 obýval hajný ve službě – Biber

- a jedna zajímavost – bydlela tu, v č. 21, švadlena! (je to v seznamech jediná žena v obci, živičí se řemeslem, nikoli jako dělnice, služka, nádenice či pomocnice v hospodářství, jak bývalo běžné...)

- a na závěr třeba ještě jednu perličku – soused Pospíšil měl šest synů: Pepu, Jana, Francka, Isidora, Toníka a Leopolda... Mohla by tak nějak začínat i pohádka, že?

v Pohorilkách:

*- ve vsi je v době sčítání **15 chalup a 126 obyvatel***

- v čp. 1 bydlel knížecí hajný Václav Souček s manželkou Antonií

- Ondřej D. z čp. 9 byl v době sčítání vojínem v aktivní službě u 2. ženijního regimentu v Linci,

v Geršově:

- sčítací archy Gersdorfu jsou v rámci Měřína čp. 195 až 206,

*- ve vsi je **12 chalup a 60 obyvatel,** z toho je 6 gruntovníků a 5 domkařů, jedna chalupa je stále ještě prázdná,*

- František z čp. 195 je obuvníkem, Jan z čp. 201 krejčím, v čp. 200 a 202 bydlí tkalci

A mohli bychom dál a dál listovat ve sčítacích archích a vždy bychom našli něco zajímavého. A ještě něco – pokud pátráte po historii svého rodu či si tvoříte „rodokmen domu“ nebo jdete jen po příbězích, mohou být údaje ze sčítacích archů také skvělou pomůckou.

A závěr? Kdo ještě nevyplnil svůj sčítací formulář, měl by tak co nejdříve učinit...

Vaše kronikářka